

שיחה בעיון (תשפ"ג)

חיי-שרה - 'האהלה שרה אמו' / מבצע נש"ק

השיחה: חלק ט"ו שיחה ג' לפרשת חיי-שרה • siha.beiyoun@loubavitch.fr

מקור 1 - יצחק מביא את רבקה באוהל אמו, ושלושה ניסים חוזרים

בפרשתנו מסופר איך אליעזר הלך בשליחות אברהם להביא את רבקה, וכשהיה בדרך חזר עם רבקה, באותו זמן היה יצחק מתפלל בשדה וראה אותם. מיד, אליעזר סיפר ליצחק את כל הניסים שקרו להם במהלך השליחות⁶.

בהמשך לכך, הכתוב מספר ש: "וַיְבָאָה יִצְחָק (את רבקה) הָאֵהָלָה שָׂרָה אִמּוֹ, וַיַּחַק אֶת רַבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה".

על המילים "הָאֵהָלָה שָׂרָה אִמּוֹ" מפרש רש"י: "וַיְבָאָה הָאֵהָלָה - וְהָרִי הִיא שָׂרָה אִמּוֹ. כְּלוּמַר: וְנִעְשִׂית דּוּגְמַת שָׂרָה אִמּוֹ. שֶׁכָּל זְמַן שֶׁשָׂרָה קִיָּמַת הָיָה נֵר דְּלוּק מְעַרְבֵי שַׁבָּת לְעַרְבֵי שַׁבָּת, וּבְרָכָה מְצוּיָה בְּעֵסָה, וְעֵנָן קָשׁוּר עַל הָאֵהָלָה, וּמְשַׁמְתָּה פְּסָקוֹ וְכִשְׁבָּאת רַבְקָה חָזְרוּ. [ומציין רש"י המקור לדבריו:] בְּרֵאשִׁית רַבָּה".

היינו שרש"י לומד, שכשרבקה נכנסה (עוד לפני חתונתה) לאוהל שרה, מיד חזרו שלושה ניסים שהיו בתקופת שרה:

- (1) הגר שהדליקה בכל ערב-שבת, נשאר דלוק באופן ניסי עד לערב-שבת הבא.
- (2) הברכה הייתה מצויה בעיסה (הפת הייתה בהרחבה, ונשארה טרייה לאורך זמן⁷).
- (3) היה רואים ענן (של שכינה) על האוהל.

מקור 2 - לפי בדרך הפשט, אין הכתוב מרמז לשלושה ניסים אלה?

צריך ביאור: כיצד נלמדים כל הפרטים שבדברי רש"י מתוך פשט הכתוב? אמנם מהמילים "שרה אמו" ניתן ללמוד שרבקה דמתה בהתנהגותה לשרה (כפי שכתבו המפרשים⁸, וכפי שניתן להבין מפירוש רש"י⁹), אך מניין שהכוונה היא דווקא לניסים שהיו אצל שרה, ועוד לשלושה ניסים?¹⁰

ואין לומר שהדברים אכן אינם מוכרחים בדרך הפשט, והם הובאו ברש"י כביאור מדרשי בלבד¹¹ - שכן במקרים כאלה דרכו של רש"י להקדים "רבותינו דרשו" וכדומה.

⁶ רש"י: "וַיְבָאָה הָאֵהָלָה - גְּלֵהּ לוֹ נִסִּים שְׁנֵעָשׂוּ לוֹ, שֶׁקְפָצָה לוֹ הָאֶרֶץ וְשָׁנְדָמְנָה לוֹ רַבְקָה בְּתַפְלֹתָהּ". כדאי לספר לקהל את כל הניסים וה'השגחה פרטית' המופלאה שהיתה לאליעזר, כמבואר בשיחה שהובאה בהערה הקודמת.

⁷ אכן, מהלשון במדרש רבה (מקור רש"י), משמע שהברכה הייתה גם שהייתה מצליחה להפריש ה'חלה' בטהרה (ללא שתהיה נידה וכו'). אמנם בהתועדות ש"פ חיי שרה תשל"ה, הוכיח הרבי שע"פ פשוטו של מקרא, הילד עדיין לא למד על 'חלה' ו'נידה'... וממילא, הברכה היא אודות טריות וכמות הפת וכו'.

⁸ תרגום אונקלוס: "וְאֵלֶּה יִצְחָק, לְמִשְׁקָא וְחָזַק וְהָאֵהָלָה עֹבְדָהּ קְעוּבֵי שָׂרָה אִמִּיהָ, וְנָסִיב יְתֵי רַבְקָה". וכן בתרגום יונתן: "וְנָסִיב יְתֵי רַבְקָה וְהָיָה לֶיהָ לְאִנְתּוֹ וְרָמְמָה בְּגִין דְּחִמָּא עֹבְדָהּ דְּתַקְנָן קְעוּבֵי אִמִּיהָ".

היינו שראה יצחק שמעשי רבקה היו מתוקנים כמעשי אמו - שרה.

⁹ המפרשים דייקו זאת מכך שכתוב "האהלה" (עם ה'). אם היה כתוב "באהלה שרה אמו", היה מובן בפשטות שיצחק הביא את רבקה באוהל שרה אמו, אבל מכיון שכתוב "האהלה" (בה' הידיעה), משמע שיש שני פרטים: (1) "האהלה" - יצחק הביא את רבקה באוהל הידוע (שהוא אוהל שרה), (2) "שרה אמו" - אז כשהביא אותה באוהל, ראה שהיא דומה לשרה אמו. וכך הבינו המפרשים את דברי רש"י "ויביאה האהלה [ואז] - והרי היא שרה אמו" (היינו שיש ב' פרטים).

¹⁰ לקהל מתקדם: ובפרט שהמדרש רבה (המקור שרש"י ציין) מדבר על ארבע פרטים: "כל ימים שהיתה שרה קיימת ראה ענן קשור על פתח האוהל... דלתות פתוחות לרוחה (הורגש הרחבה בבית)... ברכה משולחת בעיסה, גר דולק מליל שבת ועד ליל שבת וכיון שמתה פסקו [כל אלה], וכיון שבאת רבקה חזרו..."

ואם כן, אם רש"י כבר מציין לדברי המדרש, למה לא מציין ארבעת הדברים?

¹¹ ואשר לכך רש"י חתם פירושו עם המילים "בראשית רבה".

הערות למגיד השיעור: שיחה זו חשובה במיוחד להבין יסוד מבצע 'נרות שבת קודש'. תחילת השיחה יותר עיוני (סביב פירוש רש"י), ומאותו ו' ואילך מגיעה ההוראה בהרחבה בקשר למבצע. ניתן לומר שהחידוש המרכזי בשיחה זו (בתוך שאר השיחות על נש"ק) הוא, שגם בנות ג' שנה צריכות להדליק נש"ק¹.

אפשר להשלים עם השיחה שלמדנו בעיון בפרשת תזריע תשע"ו (חלק י"ז, שיחה ג'), להסביר חשיבות ההדלקה דווקא עם ברכה, איך שזה מאיר את העולם, הבית, ושזה סגולה גדולה עבור עתיד הילדה. השיחה נמצאת כאן: <https://goo.gl/jj8JyM>

כמו כן, במדור 'הוספות' של האתר, תמצאו קובצים משלימים חשובים: (כדאי מאוד לעיין בהם, כדי להיכנס ברוח המבצע וכו') - ביטאון 'פעילי-חב"ד' המסכם בקצרה מבצע נש"ק².

- תשורת הבר-מצווה של הת' מוטי קולסקי, בה הובא סיקור שלם ורחב מאוד על השתלשלות המבצע.

- קונטרס 'נרות שבת-קודש' של הרב שד"ב לוין, המלקט הרבה מקורות הלכתיים סביב המבצע³. הרב לוין מסר גם שיעור ע"ז בוידאו, כאן: <https://goo.gl/Ylg9lS>

- נספח עם מקורות בנושא הדלקת הגר בברכה - גם ע"י ילדות.

ממקורות אלה, ומכל השיחה, מוכח שהרבי לא רצה שמבצע זה יהיה מיועד רק לחב"דניקים, אלא ייעודו עבור כל כלל ישראל⁴.

הקדמה:

בפרשתנו מסופר איך אברהם שלח את אליעזר לחפש אישה עבור יצחק בנו. אליעזר חפש קצת שהשליחות לא תהיה פשוטה, ואברהם הרגיע אותו, שהקב"ה יהיה בעזרו לכל אורך השליחות⁵.

אליעזר ראה אכן ברכה עצומה בשליחות זו, וחזר עם רבקה (שהיתה אז בת ג' שנים בלבד). בינתיים יצחק יצא להתפלל בשעת המנחה בשדה, וראה שיירה מגיעה מרחוק, שיירת אליעזר ורבקה.

אליעזר מיד סיפר ליצחק את כל פרטי ההצלחה האלוקית שראה, ואז, יצחק הביא את רבקה באוהל אמו שרה (שכבר נפטרה מזמן), ואחר-כך התחתן איתה.

בשיעור זה נתעכב על פירוש רש"י בקשר למאורעות שהיו באוהל שרה, עבור רבקה - לפני חתונתה. היו אז כמה ניסים, המשפיעים עד היום על גדר תפקיד כל אישה ונערה יהודייה, וכפי שנבאר בעז"ה.

¹ ואולי יש לומר שזהו א' מהחידושים העיקריים במבצע נש"ק. כך הסביר הרב שטרנברג בסדנא בכינוס השלוחים תשע"ה.

² פנינים ממנו הועתקו לקמן, בעמוד האחרון של דף סיכום זה.

³ קובץ זה נערך בהמשך לבקשה ישירה מהרבי הכולל שעי' המזכירות להכין קובץ עם ביאורים ע"פ נגלה וכו', כדי לענות לכל השאלות על המבצע. הרבי התייחס לקובץ זה כמה פעמים באגרות, לדוגמא: (אגרת יא'תקיג): "ובפ"ע נשלח לכת"ר קונטרס שהדפיס כאן אחד מהרבנים הצעירים שי"."

⁴ בביטאון פעילי חב"ד הנ"ל, מסופר שבזמנו, בסניף הירושלמי של צא"ח פרסמו את 'קריאת הקודש' של הרבי ללא אזכור של צירוף חוגים אחרים. הרה"ח ר' אברהם פרשן שוחח טלפונית עם המזכיר הרב חודקוב, וכעבור זמן קצר נתקבלה הוראה לגנוז את הפרסום. הבינו מכן, שהרבי מבקש להדגיש שלא מדובר בחידוש של ליובאוויטש, אלא במנהג שרווח מאז ומתמיד בחוגים רחבים ועתה רק מתעורר מחדש (וכפי שנביא כמה מקורות, מכמה חוגים, להלן).

בתשורת קולסקי הנ"ל (עמ' 9) מסופר גם שאם מרת שטרנברג סיפרה לה שהיא עצמה הדליקה נרות שבת מאז היתה ילדה קטנה, כי זה היה המנהג בבית אביה האדמו"ר מקופטשניץ צ"ל. כשדווחה על כך לרבי, הרבי הורה לה (אגרת יא'שצח): "כדאי לקבץ ידיעות מדויקות ע"ד זמן התחלת הדלקת הנרות בחצרי הרבנים (מזכירה - ועוד) - ולמסור העתקה: (1) למערכת הקונטרס ע"ד הדלקת הנרות, (2) להר"ר טוב"ל בלוי שי' בירושלים ת"ו".

⁵ ואפילו "ישלח מלאכו לפניך", שהקב"ה פשוט יסדר לאליעזר את כל הבעיות לפני שבכלל תגענה... וכפי שהוסבר בהרחבה בלקו"ש חלק כ"ה, שיחה ב' לפרשת חיי-שרה (שלמדנו לשיחה בעיון).

והביאור בזה:

ובהקדים, שבעצם ישנה כאן שאילה יסודית: למה צריך בכלל הכתוב לספר לנו שיצחק הביא את רבקה "האהלה שרה אמו" - במקום לציין שיצחק הביא אותה "אלי", וזהו! ומכאן הבין רש"י שבעצם, ממהלך הסיפור מבינים דבר חשוב: הכתוב מציין שיצחק הביא את רבקה (לפני חתונתם) אל אוהל אמו, ורק אחר כך, יצחק נשא אותה לאשה.

ומכך משמע, ש - הגם ש(כפי שמדגיש הכתוב), אליעזר סיפר ליצחק את כל הניסים במהלך השליחות, המוכיחים לכאורה ש'הקב"ה מסכים לשידוך' - בכל זאת יצחק כנראה לא היה משוכנע לגמרי שרבקה דומה לגמרי במעלותיה לאמו שרה.

מה שכנע אותו? התשובה נמצאת במילים "האהלה שרה אמו". כנראה שאירעו באוהל זה ניסים, גדולים עוד יותר מהניסים בשליחות אליעזר, ואז יצחק שוכנע שזהו זה - רבקה דומה באופן מושלם למשפחת אברהם בכלל, ולשרה אמו בפרט.

מקור 4 - הכתוב "האהלה שרה אמו" מרמז לשלושת הניסים

ובכן, יש לומר ששלושת הניסים שקרו באותו אוהל, מרומזים בשלוש המלים "האהלה שרה אמו":

"האהלה" (בה"א הידיעה¹²) - רומז ל"ענן קשור על האוהל", כפי שרש"י פירש לעיל בפרשת וירא, כשאברהם היה בדרך לעקדת בנו יצחק וראה את "המקום" (הר-המוריה) מרחוק, מפרש רש"י המלה "המקום": "רָאָה עֵנָן קָשׁוּר עַל הַהָר" ¹³.

"שרה" - רומז ל"ברכה מצויה בעיסה", כפי שמצינו בסיפור המלאכים בפרשת וירא, שאף שאברהם השתדל לעסוק בעצמו בהכנת המאכלים - את מלאכת הלישה והאפייה מסר בפועל לידיה של שרה, מכיון שזהו עניין השייך דווקא לה¹⁴.

"אמו" - רומז ל"נר דלוק מערב-שבת לערב-שבת", מכיון שהדלקת נר שבת היא מצווה השייכת לנשים, ובפרט לאמה - עקרת הבית (וכפי שגם ילד יכול להרגיש במוחש¹⁵ אצל אמו חשיבות מעמד הדלקת הנרות!)¹⁶.

מקור 5 - מדוע רש"י מציין הניסים בסדר שונה מסדר הכתובים?

על פי זה נבין סדר הניסים בדברי רש"י (שאינו תואם לא את סדרם במדרש ולא את סדר המלים בכתוב¹⁷):

כוונת רש"י היא להדגיש את העובדה שניסים אלו גרמו ליצחק לקחת את רבקה לאשה, ולכן הוא מונה אותם לפי הסדר שבו הוכיחו ליצחק את צדקותה ומעלתה של רבקה:

¹² היינו, 'ה'אוהל הידוע לכולם, עד שאין צורך להציג ולפרש במה מדובר...

¹³ ובמילים אחרות: כשם שבפרשת וירא, "המקום" (בה' הידיעה) ציין מקום השונה מכולם בכך שענן (שכינה) קשור עליו, וכך הבין אברהם שצריך ללכת למקום זה, כך בנידון דידן, "האהלה" (בה' הידיעה), משמע אוהל השונה מכל האוהלים הקיימים, שוני המתבטא בכך שענן (שכינה) קשור עליו.

¹⁴ הלשון שם: "וַיִּמְהַר אַבְרָהָם הָאֵלֶּהָ אֶל-שָׂרָה; וַיֹּאמֶר... לוֹשִׁי, וַעֲשֵׂי עֲגוֹת. וְאֶל-הַבְּקָר רָץ אַבְרָהָם; וַיִּשָׁח בָּן-בְּקָרָו בְּרֵךְ וַיִּתֵּן אֶל-הַנְּעָר." ¹⁵ הילד - הבן חמש למקרא שלומד רש"י - רואה ומרגיש שכשאימו מדליקה נרות כל ערב-שבת, זהו עניין יוצא מן הכלל (צרמוניה שלימה), ומרגיש שזהו מצווה השייכת במיוחד לאמו, רגע חשוב במיוחד, בו 'הכל נעצר'!

¹⁶ לקהל מתקדם: ולכן לא הביא רש"י את הנס הרביעי שהוזכר במדרש - "דלתות פתוחות לרווחה" - כי משלוש המלים המיותרות אפשר ללמוד רק על שלושה ניסים אלו, ובדרך הפשט אין יסוד להוסיף על כך נס רביעי.

¹⁷ הסדר היה צריך להיות: "האהלה" - ענן, "שרה" - עיסה, "אמו" - נר שבת. ובמקום זה, רש"י כתב בסדר שונה: נר שבת, עיסה, ענן.

"נר דלוק מערב שבת לערב שבת" - נס המראה את צדקותה האישית של רבקה, שהתרחש בקיום מצווה¹⁸.

"ברכה מצויה בעיסה" - נס של הצלחה במעשי ידיה של רבקה בכלל - הגם שלא מדובר במעשה של מצווה.

ולבסוף "ענן קשור על האוהל" - נס שקשור בהשפעתה הכללית של רבקה, ולא תלוי בפעולה מסוימת שלה.

מקור 6 - מזה יוצא הוראה לחנך ילדות קטנות להדלקת נר שבת

לפירוש זה של רש"י יש גם השלכה הלכתית:

מאחר שלשיטת רש"י שלושת הניסים קדמו לנישואיה של רבקה, נמצא שרבקה הדליקה נר שבת (1) לפני נישואיה, (2) בהיותה בת שלוש¹⁹ בלבד (כשאינה מחויבת במצוות²⁰).

והנה, מכיון שהאבות קיימו את כל התורה כולה²¹, והדין הוא הרי שאם האישה אינה מדליקה, הבעל חייב להדליק - אם כן, אברהם בטח הדליק נר שבת, ורבקה הייתה יכולה להסתפק בנר זה - ובכל זאת, בחרה להדליק נר אישי. [ודווקא הדלקה זו היתה סימן חזק לצדקותה האישית של רבקה, וכן"ל].

ומכאן יש ללמוד שגם בנות לפני נישואיהן, ואפילו ילדות קטנות מגיל שלוש ומעלה, אם הן שייכות²² כבר להבין המשמעות שבהדלקת נר שבת, יש לחנכן²³ במצווה זו - גם כאשר בבית זה מדליקה כבר האם את נרות שבת קודש.

מקור 7 - רק אישה ובת יכולה להאיר הבית בפנימיות - ע"י הנרות

למעשה, אנו מוצאים כאן דבר מופלא: הנס התרחש דווקא בהדלקת הנרות של רבקה, ילדה קטנה בת שלוש - ונס זה לא קרה בהדלקת הנרות של אברהם אבינו (אחרי פטירת שרה)!

ומזה מובן, שכן הוא אצל כל בת-ישראל, שהיא בת "שרה, רבקה כו" - יש בידה הכוח לפעול שאור המצווה של נר השבת שלה יפעל על משך השבוע כולו, כמו שרה ורבקה!²⁴

¹⁸ 'הדלקת הנר' היא אחת מז' המצוות דרבנן, שגם אותן קיימו האבות, כדלקמן.

¹⁹ רש"י על תולדות כה, כ: "הַמֵּתִין לָהּ עַד שֶׁתֵּהָא רָאָה לְבִיָּאָה שְׁלֹשׁ שָׁנִים".

²⁰ והגם שרבקה הייתה מאוד מיוחדת בגיל שלש (הרבה יותר מילדות בגיל זה בדורנו) - בכל זאת, אין זה משפיע בכלום לגבי אי-חייבה במצוות.

²¹ כנלמד מהפסוק (תולדות כו, ה): "עֵקֶב, אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי; וַיִּשְׁמַר מִשְׁמַרְתִּי, מִצְוֹתַי, וְתוֹרֹתַי" (וראה ברש"י שם שזה כולל גם מצוות דרבנן).

²² בהזדמנויות אחרות, הרבי הורה שאפילו לפני גיל שלש - כל עוד הילדה מבינה את מעמד ההדלקה, היא יכולה כבר להדליק נר שבת קודש.

²³ חשוב מאוד לציין שזה מדין 'חנינו' ולא מדין 'חיוב'. ועל פי זה, סרו להן כל השאלות שעלולות לצוץ במהלך השיעור בנושא זה:

דבר ראשון, אין שום קשר ל'דין' אודות ברכה על הלולב ושופר לנשים (מכיון שאינן מחויבות במצוות אלה), שעל-זה ישנן אכן כמה שיטות אצל הספרדים, הבית-יוסף אוסר (רק) אמירת ברכה, ופוסקים ספרדים אחרים (הבן-איש-חי, הכף-החיים ועוד) מתירים זאת, ומספרים שכן הורו בקהילתם.

אמנם בנידון דידן, מכיון שאותה בת היא תהיה בעתיד בת-חיוב הדלקת הדלקת, אין שום בעיה לחנכה לכך מוקדם יותר... על זה, אין חולקין!

ה'בעיה' היחידה שאמורה לצוץ היא בעיית ה'תוספת אורה': לכמה שיטות, אם אישה אחת כבר הדליקה באותו מקום, שום אישה אחרת (גם נשואה) לא יכולה להדליק נרות שבת [בברכה] באותו בית, מכיון שיש כבר 'אור'...

אמנם, עיין במדור הוספות, נספח בן 25 עמודים ("Annexe - Allumage par des petites filles"), שם הובאו כמה מקורות על כך, שהן אצל האשכנזים (ערוך-השולחן), והן אצל הספרדים (הובא בכף-החיים), ישנם פוסקים המתירים 'תוספת אורה'. כמו כן, הובאו שם קריאות-קודש מהרבה רבנים מכל החוגים שתמכו במבצע זה (אדמורי"ם, רבנים, ראשי ישיבות, וגם מהעולם הספרדי, דוגמת ה'באבא סאלי', בנו ה'באבא מאיר', הרב מרדכי אליהו, הרב משאש ועוד).

ואם ישאלו, הרי הורינו לא נהגו כך? כמה תשובות בדבר: דבר ראשון, לכאורה נהגו כך בהרבה קהילות בעבר, רק שעם הזמן פסקו מלעשות זאת בגלל הענינות והדוחק לקנות הרבה נרות. ועוד, בדורנו שיש חושך גדול, יש צורך באור גדול נגד חושך זה, ועיין בכתי"ק בעמוד הבא (צוטט גם בלקו"ש חלק כ"א עמ' 382).

²⁴ ואע"פ שבעיני בשר אין הדבר נראה כפי שהיה נראה בגשמיית אצל רבקה, מ"מ, בפנימיות העניינים ישנה בדיקו אותה תוצאה!

בעצם, דווקא בהדלקת ילדה קטנה, יש במידה מסוימת מעלה שאין בנערה מבוגרת - על בסיס דברי הגמרא²⁵ ש"אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות... שאין בו חטא"²⁶!

כמו כן, מצווה זו מיועדת דווקא לנשים - כי עיקר תפקידו של האישה הוא לעסוק בעניינים שמחוץ לביתו²⁷, ואילו העיסוק בענייני הבית עצמו הוא בעיקר תפקידה של האישה²⁸.

ולכן דווקא לשרה ולרבקה (ומעין זה, ברוחניות, לכל אישה ובת יהודייה), שתפקידן היה לעסוק בצרכי הבית - להן ניתן הכוח להאיר את הבית בנר המצווה כך שאור נרות השבת ישפיע מאורו על הבית במשך כל השבוע כולו.

לפי האמור ניתן לבאר בדרך נוספת את סדר הניסים בפרש"י: המפרשים מבארים, ששלושת הניסים הם בזכות שלוש המצוות שהתייחדו בהן נשי ובנות ישראל: "נר דלוק מערב שבת לערב שבת" - הדלקת נר שבת; "ברכה מצויה בעישה" - הפרשת חלה; "ענן קשור על האוהל" - טהרת המשפחה.

ונמצא, שסדר הניסים שמונה רש"י תואם את הסדר שבו מקיימות הנשים והבנות מצוות אלו במהלך חייהן: מצוות הדלקת הנר - כשהבת מגיעה לגיל חינוך; מצוות חלה - כשהיא גדלה יותר ועוזרת בעבודות הבית; ומצוות טהרת המשפחה - לאחר נישואיה.

מקור 8 - ההוראה: חשיבות הדלקת נרות שבת ע"י כל אישה ובת!

ומסיים הרבי את השיחה בקריאת קודש זו:

"מכל האמור מוזן גודל הזכות בהשתדלות שכל בת ישראל, תיכף משהגיעה לחינוך, תדליק נר בכל ערב שבת קודש (וערב יום טוב).

ועל-ידי הדלקת נר שבת נזכה, כנאמר בילקוט שמעוני²⁹, לקיום "אני - הקב"ה - מראה לכם נרות של ציון", בקרוב ממש, בגאולה האמיתית והשלימה".

כמה פנינים על המבצע

(מתוך ביטאון 'פעילי חב"ד')

היסטוריית המבצע

שבוע לפני ראש השנה, כ"ד אלול תשל"ד.

בפני קבוצה קטנה של נשים חב"דיות "עסקניות המוסדות תומכי תמימים ובית רבקה", הטיל הרבי 'פצצה של אור' לעולם כולו: מבצע נרות שבת קודש ויום טוב.

הן לא שיערו שזו תהיה שיחה כה היסטורית, שבגינה עד היום בכל פינה בעולם, יתווסף אור מידי שבת במאות אלפי בתי ישראל.

²⁵ אמנם לכאורה הגמרא מדברת שם על לימוד ("תינוקות של בית רבן"), אבל הנקודה של "הבל שאין בו חטא", שייכת לגמרי גם אצל בנות. וכלשון הגמרא שם: "אינו דומה הבל שיש בו חטא, להבל שאין בו חטא".

²⁶ במדור "הוספות" של האתר תמצאו הסיפור הידוע שסיפר הרבי בהתוועדות ו' תשרי תשל"ו, איך ילדה קטנה 'שיגעה' את אימה כדי שתוכל להדליק הנר שלה, וע"ז שינתה לאט-לאט את כל המשפחה... בתחילה כיבו מכשיר הטלוויזיה כל עוד הנרות דולקים, אח"כ הפסיקו לענות לטלפון באותו זמן, אח"כ האם התחילה להדליק בעצמה, הפסיקה לבשל בשבת וכו', ועד שכל המשפחה הפכו לבעלי תשובה. וכל-זה, בזכות נר אחד של ילדה קטנה...

²⁷ יבמות סג, א: "כתיב 'אעשה לו עזר'. במה אשה עוזרת לאדם? אדם מביא חטיין, חטיין כוסס? ...לא נמצאת מאירה עיניו ומעמידתו על רגליו?" יבמות סה, ב: "איש דרכו לכבוש, ואין אשה דרכה לכבוש".

²⁸ תהלים מה, יד: "כל כבודו בת מלך - פנימה".

²⁹ ושם: "אם שמרתם נרות של שבת - אני מראה לכם נרות של ציון".

עשרות רעיונות הועלו כיצד לקיים את המבצע' החדש הלכה למעשה, אך טרם 'הבריקה' הצעה מעשית. שהרי, אינה דומה מצוות הנחת תפילין (אותה אפשר לעשות כאן ועכשיו במרכז הרחוב...) למצוות הדלקת נרות אותה יש לעשות כשהזמן דוחק...

עד שנצנצה ההברקה הפשוטה במוחן של המארגנות: נחלק לילדות פמוט מהודר - הוא זה שיזכיר על קיום המצווה! הרבי עודד יוזמה זו. ומאז חולקו כבר מליוני פמוטים קטנים.

באותה העת אף פורסמה קריאתו של הרבי בכל אמצעי התקשורת.

מטבעות של עידוד

בהתוועדות ראש-השנה תשל"ה, הודיע הרבי בהפתעה שייתן לכל אשה ובת המתחילה להדליק נרות, שני מטבעות בני עשרה סנט - 'דיימס', מטבע אחד לצדקה ואת השני תיקח לעצמה.

מאז, לאורך השנים עודד הרבי ובירך את המתעסקים במבצע בברכות מיוחדות במינן ובדרך כלל בירך את המדליקות והעוסקות "שיאיר מזלך".

הרבי ייחס למבצע זה חביבות מיוחדת ועד שפעם התבטא שזהו "המבצע העולה על כולנה".

אש תמיד

ארבעים שנה חלפו-עברו ובהן אין ספור ילדות ונשים יהודיות שהחלו, הודות למבצע נש"ק, להדליק נרות בערב שבת ויום-טוב. השלהבת הקטנה האירה את בתיהן ואת חייהן באור של יהדות, ורבים מהן התקרבו עם בני משפחתן לשמירת תורה ומצוות מלאה.

מאז ועד עתה ממשיכות נשי ובנות חב"ד, יחד עם עוד נשים ממגזרים אחרים שהצטרפו אף הן לקריאתו של הרבי, להביא את אור הנרות מידי ערב שבת בשבתו, בבתי רפואה, בתי אבות, מרכזי קניות ובתי ישראל.

פמוט בעיצוב הרבי

את צורת הפמוט המוכר מ'מבצע נש"ק' ברחבי העולם, עיצב הרבי בעצמו. אל שולחנו הטהור הובאו חמש דוגמאות של פמוטים והרבי בחר לשלב בין כמה מהם - הבסיס מפמוט אחד, גוף הפמוט מהשני והחלק העליון מהפמוט השלישי.

כמעט שנה מתחילת המבצע, לקראת י"ב תמוז תשל"ה, הרבי ביקש שיביאו להתוועדות את הפמוט הבא שעומדים לחלק. אל ההתוועדות הובא הפמוט בצפיפי זהב טהור עם הקדשה מיוחדת כשעליו חרוט מספרו מתחילת המבצע 245,001.

נש"ק - לא, עיתונים - כן!?

מענה כ"ק אדמו"ר לנערה שכתבה שהדלקת נש"ק לבת היא נגד מנהג משפחתה:

"מנהג נשי משפחתה מאז הי' ובמשך כו"כ דורות - שלא לקרות פייערס [=עיתונים ומגזינים], שלא ללמוד כלל לימודי חול, שלא לעשות מייק אפ ועוד. האם בזה מדייקת לעשות כמנהגם? או עכ"פ לא לעשות בפועל נגד מנהגם ובגלוי? באם מוסיפים בענינים של חושך, פשוט שמוכרח להוסיף בעניני אור".

להלן בא צילום הכתב-יד קודש, לחביבותא דמילתא:

